

Πανεπιστήμιο, πολιτική και άρθρο 16

Του ΚΩΣΤΑ ΖΩΡΑ*

Ανήκω στον ευρύτατο εκλεκτών συναδέλφων με τους οποίους συνυπογράψαμε για την κατεπείγουσα ανάγκη νομοθετικών μεταρρυθμίσεων στα ελληνικά πανεπιστήμια.

Οι εν προκειμένω προθέσεις της κυβέρνησης ικανοποιούν σχετικώς. Το υπουργείο Παιδείας απώλεσε τη «μάχη» του περασμένου Ιουνίου περισσότερο στο διαδικαστικό και λιγότερο στο ουσιαστικό μέρος του προβλήματος.

Πρωθυπουργός και υπουργός Παιδείας πρέπει, εντός του Ιανουαρίου, να κηρύξουν την έναρξη διαλόγου, με βάση τις κατεθείσες από όλες τις πλευρές προτάσεις, κατάληξη του οποίου θα είναι ασφαλώς η παρουσία και προώθηση ενός κοινώς αποδεκτού νομοσχεδίου.

Κυριότερος και πλέον αξιόπιστος συνομιλητής τους, σε αυτή τη φάση, δεν μπορεί να είναι άλλος από τη Σύνοδο των Πρυτάνεων, όργανο δηλαδή καταλυτικού κύρους και αδιαμφισβήτητης δημοκρατικής νομιμοποίησης στο χώρο των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

Πιστεύω ότι ανήκω στους ορθοφρονούντες, όταν απεριφράστως δηλώνω την ανάγκη θεσμικής κατοχύρωσης του ρόλου της Συνόδου ως μοναδικού συμβούλου της εκάστοτε κυβέρνησης σε θέματα ανώτατης εκπαίδευσης.

Ιδού, λοιπόν, και το περιβόητο ζήτημα περί το άρθρο 16 του ισχύοντος Συντάγματος: Προφανώς πρόκειται περί διλήμματος με ψευδή χαρακτηριστικά.

Το ύψιστο ζητούμενο σήμερα για το δημόσιο Πανεπιστήμιο είναι η άρση της υποχρηματοδότησής του, η θεμελίωση μέτρων για τη διεθνή ανταγωνιστικότητά του, η ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης και η νομοθετική κατοχύρωση, κατά συνταγματική επιταγή πάντοτε, της πραγματικής πλήρους αυτοδιοίκησης.

Παρά ταύτα, ο υπογράφων εναντιώνεται στην αναθεώρησή του.

Οχι για λόγους ιδεολογικής αξιολόγησης των γενικών πραγμάτων. Πιστεύω πως το ευρύτερο κράτος πρέπει να αποσυρθεί μετά πολλών επαίνων, πλην των τομέων της υγείας, της ασφάλισης και της παιδείας.

Αλλά διότι ο υπό συνταγματική πρόβλεψη, σε περίπτωση βεβαίως αναθεώρησης, εκτελεστικός νόμος των όρων λειτουργίας των μελλοντικών «ιδιωτικών» ιδρυμάτων θα υπόκειται στις διαθέσεις της εκάστοτε κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας. Και σε χώρες κατ' εξοχήν θεσμικής διαστρέβλωσης, όπως η Ελλάδα, επί της πλειοψηφίας ασκούνται ενδεχομένως πιέσεις εκ μέρους πολυποικίλων και πολύτροπων συμφερόντων, μερικά εκ των οποίων έχουν κάνει την εμφάνισή τους και κανοναρχούν σε καθημερινή βάση το δημόσιο πανεπιστήμιο.

Ολίγους λόγους έχω για το κόμμα της μείζονος αντιπολίτευσης.

Λυπούμαι ειλικρινώς ότι το «θέμα του άρθρου 16» δημιουργεί σχεδόν καταστροφικές συνέπειες για το ΠΑΣΟΚ. Η αναφορά σε πολιτικό παρανάλωμα δεν θα συνιστούσε υπερβολή. Και αυτό γιατί:

* Με το διαφανιόμενο συμψηφισμό του στην παρούσα πρώτη Βουλή της αναθεωρητικής διαδικασίας, αποστερεί μετά βεβαιότητας από τη λαϊκή κυριαρχία των επόμενων βουλευτικών εκλογών τη δυνατότητα αμετάκλητης απόφασης επί του ζητήματος αυτού.

* Δίνει το προβάδισμα του «δημόσιου αγαθού» στις τηλεπικοινωνίες (ΟΤΕ) ή στις αερομεταφορές (Ολυμπιακή), έναντι της παιδείας.

* Επιχείρησε να παραπλανήσει ιστορικά τη Βουλή, προσδιορίζοντας ιδεολογικά το άρθρο 16 ως εμφυλιοπολεμικό κατάλοιπο. Ενώ το εν λόγω άρθρο ψηφίστηκε απ' όλα τα κόμματα στη μεταπολιτευτική αναθεωρητική Βουλή πρωταγωνιστούντος του Ευάγγελου Παπανούτσου, τότε βουλευτή Επικρατείας των κεντρών δυνάμεων.

* Επιχείρησε επίσης να παραπλανήσει πολιτικά την κοινή γνώμη αναφερόμενο σε δήθεν θετική άποψη του Ανδρέα Παπανδρέου, κατά την αυτή αναθεωρητική διαδικασία, για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, ενώ ο τότε πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ υποστήριξε το ανεξαίρετο του δημόσιου χαρακτήρα για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (!)

Λυπούμαι ακόμη ότι δεν θα συνυπογράψω και δεν θα συνδιαδηλώσω με τους «αγωνιζόμενους», προκειμένου να παραμείνει αλώβητο το άρθρο 16, γιατί μεταξύ αυτών υπάρχουν συγκεκριμένες φοιτητικές ομάδες οι οποίες, με σειρά πράξεών τους (μειοψηφικές συνήθως επιβολές, δηλαδή καταλήψεις, διακοπές συνεδριάσεων δημοκρατικά εκλεγμένων οργάνων διοίκησης και δυστυχώς βαρύτερες προσωπικές προσβολές σε βάρος συναδέλφων πρυτάνεων και καθηγητών) απαξίωσαν αντικειμενικά το δημόσιο Πανεπιστήμιο ενώπιον της κοινωνίας και τροφοδότησαν με επιχειρήματα την άποψη για «ιδιωτική» εισβολή στον δημόσιο τομέα των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

*Ο Κώστας Ζώρας είναι αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου

